

Till
Socialtjänst-och arbetsmarknads-
nämnden

Underlag för budget 2011 med inrikt- ning 2012 och 2013

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar hänvisa till förvaltningens förslag till underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden justerar omedelbart paragrafen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Eva C Sandberg
Avdelningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Stella Dellios
Avdelningschef

Rita Kahn
Avdelningschef

Helene Bengtson
Avdelningschef

Eva Sandberg
Avdelningschef

Innehåll

Underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013	1
Sammanfattning	3
Bakgrund	4
Ärendets beredning	4
1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål	4
1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	4
1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	4
1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	5
2. Nämndens verksamhetsområde	5
Stadsövergripande frågor	5
Tillstånd och tillsyn	16
Arbetsmarknadsfrågor	17
Svenskundervisning för invandrare	18
Insatser för kvinnofrid	19
Barn och ungdom	19
Hemlösa och missbrukare	20
Rådgivande verksamheter	23
Upphandling och entreprenader	24
Nämnd och övergripande administration	24
Stöd till utomstående organisationer	25
3. Sammanfattande ekonomisk analys	26
3.1 Drift	26
3.1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	26
3.1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	27
3.2 Investeringar	27
3.3 Betydande projekt som inte är investeringar	28
4. Övriga redovisningar	30
Utvecklingsmodellen	30
5. Lokalförsörjningsplan	31
5.1 Inledning	31
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler	31
5.3 Kapacitet	32
5.4 Förändringar i lokalbeståndet	32
5.5 Kostnadsutveckling	32
5.6 Övrigt	32
Bilagor	32

Sammanfattning

Nämndernas budgetunderlag ska redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten de kommande åren. I tjänsteutlåtandet redogörs för trender, utvecklingstendenser, olika strukturella frågor, kommande ändringar i lagstiftningen och viktiga utvecklingsområden under planeringsperioden. Bedömningarna avser både nämndens eget verksamhetsområde och det stadsövergripande ansvaret. Några av de frågor som tas upp är följande.

Enligt prognoser från bland annat arbetsförmedlingen förväntas en vändning på arbetsmarknaden i Stockholm under sista kvartalet 2010. Redan i dagsläget konstateras att antalet varsel sjunker och att antalet lediga platser ökat markant, även om det dröjer tills detta får genomslag i det generella arbetsmarknadsläget. Nämnden bedömer emellertid inte att behovet av Jobbtorg Stockholms insatser kommer att minska. Detta beror på att de grupper som Jobbtorg Stockholm arbetar med generellt sett har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Den 17 mars beslutade riksdagen om regeringens proposition (2009:10/60) om ny lag för nyanländas arbetsmarknadsetablering, som träder i kraft 1 december 2010. Reformen innebär att det samordnande ansvaret för nyanländas arbetsmarknadsetablering övergår från kommunen till arbetsförmedlingen.

Barnskyddsutredningen, Vanvårdsutredningen och stadens egen BUSS-utredning (Barnuppgiftet i Stockholms socialtjänst) framhåller att förbättringar krävs inom familjehemsvården. Dels måste barnens och deras föräldrars rättsäkerhet säkerställas, dels måste resultatet av vården förbättras. Nämnden kommer att arbeta för att utveckla stadens familjehemsvård, bl.a. genom riktlinjeutbildningar för stadsdelsförvaltningarna. Nämnden kommer också att rikta särskild uppmärksamhet mot situationen för placerade barn.

LSS-verksamheterna bostad med särskild service för barn, ungdomar och vuxna, korttidshem för barn, ungdomar och vuxna samt daglig verksamhet ska upphandlas enligt lagen om valfrihetssystem, LOV. Nämnden har fått uppdraget att dels genomföra upphandlingarna, dels följa upp de enskilda verksamheter som upphandlas. Särskilt viktigt under kommande period blir att utarbeta ett uppföljningsinstrument som tar sikte på de enskilda verksamheternas utlovade kvalitet, kompetens och erfarenhet.

Staden behöver utveckla metoder för att nå unga i riskzon och erbjuda lättillgängliga insatser till personer i tidigt skede av missbruk. Det finns även behov av nya insatsformer för det ökande antalet personer med missbruksproblematik som även har diagnosen neuropsykiatriska funktionshinder. Det kommer också att finnas behov av nya insatsformer för dessa personer.

Bakgrund

Utgångspunkt för arbetet med underlaget är beslutad plan för 2011 i kommunfullmäktiges budget för år 2010 med inriktning för åren 2011 och 2012. Större avvikelser eller förändringar jämfört med gällande plan för åren 2011 och 2012 ska analyseras och kommenteras. Det är viktigt att analysen för perioden 2011 till 2013 fångar de viktigaste frågorna som berör kärnverksamheten.

Budgetunderlaget ska under respektive relevant inriktningsmål redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar, effekterna av dessa samt eventuella åtgärder.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats av förvaltningens ledningsgrupp. Ärendet har behandlats inom ramen för facklig samverkan.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Under respektive inriktningsmål nedan redovisas i punktform nämndens förslag till strategiska satsningar för att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2011 – 2013.

1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Arbetet med sjukskrivna personer med behov av försörjningsstöd utvecklas i samverkan med arbetsförmedlingen och försäkringskassan.
- Insatserna för långtidsarbetslösa och lågutbildade aspiranter inom jobbtorgen utvecklas.
- Insatsen samhällsorientering till nyanlända flyktingar tas fram.
- Missbrukande, våldsutsatta kvinnor ska få rådgivning och skyddat boende.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Samverkan med polisen om utsatta ungdomar fortsätter.
- Beredskap att utöka platserna för asylsökande barn och ungdomar samt de som får uppehållstillstånd.
- En kvalificerad familjevård ska utvecklas.
- Nödvändig utbyggnad av bostäder inom funktionshinderområdet ska genomföras.
- Valfriheten ska öka genom LOV-upphandlingar (lagen om valfrihetssystem).

- Kvaliteten i stadens arbete ska öka inom områdena personer med funktionsnedsättningar och individ- och familj genom kvalitetsuppföljningar.
- Boendemodellen ”Bostad först” som innebär att hemlösa personer ska flytta till en så permanent bostad som möjligt, ska utvecklas.
- Kvaliteten i insatserna för hemlösa ska öka genom bland annat förebyggande insatser mot hemlöshet, hemlöshetsjour och budget- och skuldrådgivning.
- Beredskap att omstrukturera institutionsvården för missbrukare utifrån efterfrågan av platser.
- Behandlingsmetoder för kvinnor och unga vuxna som missbrukar alkohol och/eller narkotika utvecklas.
- Information om kundvalet inom familjerådgivningen föreslås överföras till Kontaktcenter Stockholm.
- Nödvändig IT-utveckling genomförs.
- Kompetensutveckling av personal genomförs för att säkerställa kvalitet i verksamheten och framtida behov.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- En budget i balans: Verksamheterna ska präglas av en sund ekonomi och klok resursanvändning. Budgethållning är viktig på alla nivåer. Internkontroll och verksamhetsrevision ska vidareutvecklas.
- Lokalanvändningen ses över i takt med att hyresavtal löper ut.
- Fortsatt konkurrensutsättning enligt plan av verksamhet som inte är myndighetsutövning eller strategisk ledningsfunktion.
- Fortsatt samarbete med organisationer och föreningar som komplement till nämndens egen verksamhet.

2. Nämndens verksamhetsområde

Stadsövergripande frågor

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd utgör samhällets yttersta skyddsnät och biståndsmottagandet påverkas främst av situationen på arbetsmarknaden. Även utvecklingen inom andra områden, såsom exempelvis integrations- och utbildningspolitiken samt hur samhällets samlade välfärds- och rehabiliteringsinsatser är utformade påverkar antalet enskilda i behov av ekonomiskt bistånd liksom deras närhet till arbetslivet.

De senaste åren har antalet biståndsmottagare i staden minskat till en historiskt låg nivå. Trots den senaste konjunkturedgången med ökad arbetslöshet har biståndsutvecklingen i staden varit relativt gynnsam. Detta kan förklaras med en jämförelsevis fortsatt god arbetsmarknad i Stockholmsområdet, men bidragande orsaker är

sannolikt även stadens tydliga krav på den enskildes medverkan till självförsörjning, tillgång till insatser på jobbtorgen samt förbättrade utredningsmetoder.

Andelen biståndsmottagare som är arbetslösa har ökat och utgör nära hälften av de vuxna biståndsmottagarna. Den största procentuella ökningen av arbetslösa har skett bland de unga i åldern 18-24 år. Ungdomar är en särskilt utsatt grupp och de närmaste åren ska de stora barnkullarna från början av 1990-talet göra sitt inträde på arbetsmarknaden, vilket ställer särskilda krav på tillgång till insatser för denna grupp.

En allt större andel av de arbetslösa biståndsmottagarna har trots de insatser som erbjuds på jobbtorgen inte lyckats ta sig ur sitt biståndsberoende på grund av att de står relativt långt från arbetsmarknaden. Många har olika arbetshinder och mer komplex problematik och insatserna på jobbtorgen behöver utvecklas och anpassas för att även kunna möta denna grupps behov.

Icke arbetsföra personer som står långt från arbetsmarknaden, antingen på grund av sjukdom eller på grund av sin sociala situation utgör en stor andel av de långtidsberoende biståndsmottagarna. De förändrade reglerna inom sjukförsäkringen kan medföra att denna grupp ökar ytterligare de närmaste åren. För att kunna ge rätt stöd till självförsörjning behövs bland annat kvalificerade arbetsförmågebedömningar för sjukskrivna personer med behov av försörjningsstöd.

Ett metodiskt arbete för att förhindra felaktiga utbetalningar är en viktig komponent i arbetet med ekonomiskt bistånd, såväl ur ekonomisk synpunkt som ur legitimitets- och kvalitetssynpunkt. Det är viktigt att förvaltningarna även fortsättningsvis får tillgång till verksamhetsstöd och samordning, motsvarande det stöd som har tillhandahållits inom FUT-projektens ram.

Arbetsmarknadsfrågor

Enligt prognoser från bland annat arbetsförmedlingen förväntas en vändning på arbetsmarknaden i Stockholm under sista kvartalet 2010. Redan i dagsläget konstateras att antalet varsel sjunker och att antalet lediga platser ökat markant, även om det dröjer tills detta får genomslag i det generella arbetsmarknadsläget

På det nationella planet förväntas efterfrågan av arbetskraft öka långsamt och ta fart 2012. En bidragande orsak till den ökade efterfrågan är generationsväxlingen på arbetsmarknaden.

Det är framförallt efterfrågan på utbildad arbetskraft, personal inom den privata servicesektorn såsom hantverksyrken, som kommer att öka mest. Generellt sett kan detta gynna Stockholm som har en i huvudsak väl utbildad befolkning, och en hög andel företag inom den privata servicenäringen.

Nationellt förväntas ingen ökning, snarare en minskning i efterfrågan av lågutbildad arbetskraft. En viss "mismatch" på arbetsmarknaden förväntas därför – dvs. det kommer att råda brist på viss arbetskraft samtidigt som antalet långtidsarbetslösa förväntas öka. För de grupper som staden arbetar med inom Jobbtorg Stockholm innebär det att arbetsmarknadsläget kommer att vara fortsatt kärvt i en högkonjunktur. Bland de inskrivna på Jobbtorg Stockholm är det ca 40 procent som endast har förgymnasial utbildning eller lägre. Detta gäller även ungdomar. Närmare 48 procent av de inskrivna har högst ett års arbetslivserfarenhet.

Det kommer således att krävas fortsatta satsningar för att jobbtorgens målgrupper ska komma ut på arbetsmarknaden. Det påbörjade samarbetet mellan Jobbtorg Stockholm, vuxenutbildning och folkhögskolor är långsiktigt av stor betydelse för att stimulera så många som möjligt att söka sig till utbildning – detta gäller främst de arbetslösa ungdomarna. I det generationsskifte som väntas skulle staden också genom vissa egna utbildningsinsatser kunna öppna stadens arbetsplatser för fler som saknar nödvändig utbildning. Detta gäller också mot bakgrund av att många unga idag väljer andra inriktningar på sin utbildning än t.ex. vård och omsorgssektorn. En kortare utbildning och en tid på en arbetsplats kan bli den stimulans som ibland behövs för att fler ska välja att genomgå en fullständig utbildning till ett yrke.

Flyktningmottagande

Den 17 mars beslutade riksdagen om regeringens proposition (2009:10/60) om ny lag för nyanländas arbetsmarknadsetablering, som träder i kraft 1 december 2010. Reformen innebär att det samordnande ansvaret för nyanländas arbetsmarknadsetablering övergår från kommunen till arbetsförmedlingen. Den målgrupp som idag ingår i det kommunala flyktningmottagandet och som får uppehållstillstånd från november, är mellan 20 och 64 år och kan delta i etableringsinsatser på minst 25 procent, omfattas av den nya lagen. Arbetsförmedlingen ska upprätta en individuell etableringsplan tillsammans med den nyanlände som innehåller arbetsförberedande insatser, sfi (svenskundervisning för invandrare) och samhällsorientering. Den nyanlände som deltar enligt etableringsplanen får en statlig etableringsersättning upp till två år. Ersättningen beslutas av arbetsförmedlingen och utbetalas från försäkringskassan. Den nyanlände får genom arbetsförmedlingen en etableringslots som ska följa och stödja den nyanlände genom etableringsplanen.

Lagen om nyanländas arbetsmarknadsetablering kommer att kompletteras med tilläggsförordningar som bland annat reglerar utformningen av den statliga etableringsersättningen till individen, samhällsorienteringens utformning samt statens ersättning till kommunerna.

Kommunens ansvar och prognoser

Efter etableringsreformens införande har kommunerna fortsatt ansvaret för sfi (svenskundervisning för invandrare) och får ett nytt utbildningsuppdrag i att ge nyanlände samhällsorientering. Kommunerna kommer också att ha ansvar för de

nyanlända flyktingar som inte kan delta i den statliga etableringen och/eller har behov av kompletterande försörjningsstöd.

Under 2011-2012 har kommunerna dessutom fortsatt ansvar för introduktionen till de flyktingar som får uppehållstillstånd t.o.m. oktober 2010. Stadens introduktionsperiod för denna målgrupp omfattar 18-24 månader varför stadens ansvar för flyktingmottagande enligt nuvarande system kommer att finnas kvar till och med slutet på 2012. Stadsdelsnämnderna ansvarar för mottagning, samhällsinformation och introduktionsersättning till nyanlända flyktingar. Jobbtorg Stockholm ansvarar för att upprätta en jobbplan på heltid och erbjuda arbetsförberedande insatser till målgruppen. Dessa verksamheter kommer att få ett minskande antal deltagare inom introduktionsperioden under 2011 och 2012 eftersom inga nyanlända flyktingar tillkommer och vartefter de inskrivna avslutar sin introduktion.

Jobbtorg Stockholm har i januari 2010 ca 500 inskrivna aspiranter som omfattas av flyktingmottagandet. Dessa utgör ca 8 procent av jobbtorgens aspiranter. Gruppen flyktingar förväntas öka något i antal under 2010 då fler asylsökande beräknas få uppehållstillstånd samtidigt som antalet anhöriga till flyktingar ökar. Flyktingar som får uppehållstillstånd från november 2010 utgör inte jobbtorgens målgrupp då staden inte längre ansvarar för introduktion, arbetsmarknadsinsatser och ersättning till dessa. Det genomsnittliga antalet inskrivna flyktingar på jobbtorg beräknas, jämfört med 2010, minska med 25 procent under 2011 och med 75 procent under 2012.

Omfattningen av stadsdelsnämndernas flyktingmottagning beräknas minska i motsvarande omfattning. Kommunerna kommer inte att ha ett särskilt uppdrag avseende flyktingmottagning för de flyktingar som får uppehållstillstånd från november 2010 och inte kan delta i den statliga etableringen på minst 25 procent av heltid. Denna grupp kommer dock i stor utsträckning bli aktuella inom stadsdelsnämndernas socialtjänst. Regeringen bedömer att denna grupp utgör ca 5 procent av det totala antalet flyktingar och deras anhöriga som får uppehållstillstånd. Även den grupp som ingår i den statliga etableringen kan bli aktuella inom socialtjänsten för kompletterande försörjningsstöd eller annat stöd. Det är i dagsläget dock inte möjligt att uppskatta omfattningen av detta behov då regeringens förordning om etableringsersättningens utformning ännu inte har presenterats. Kommunens kostnader för insatser och kompletterande försörjningsstöd under etableringsperioden beräknas dock ersättas från staten.

Samhällsorientering

Kommunerna kommer genom etableringsreformen få uppdraget att ge nyanlända flyktingar samhällsorientering som en del av deras etableringsplan. En statlig utredning om samhällsorienteringens utformning pågår. Innehåll och omfattning av samhällsorienteringen kommer att regleras i en särskild förordning under hösten 2010. Utredningens förslag presenteras i ett delbetänkande 1 mars och slutbetän-

kande i maj. Regeringen förväntas fatta beslut om förordningen hösten 2010. Kommunerna kommer att få statlig ersättning för samhällsorienteringen.

Utifrån utredningens direktiv kommer samhällsorienteringen att ha en betydligt större omfattning än den samhällsinformation som idag ges på stadsdelsförvaltningarna. Vad gäller de krav som förväntas ställas på utbildningens innehåll, lärarnas kompetens och att utbildningen ska genomföras på modersmål bedömer förvaltningen att större volymer av deltagare krävs för att säkerställa kostnadseffektivitet, kvalitet i undervisningen och regelbundna kursstarter. Förvaltningen deltar i ett regionalt utvecklingsprojekt om samhällsorientering för nyanlända. Nämnden föreslås i ärendet Årsredovisning 2009 med uppföljning av budget för Stockholms stad, dnr 123-276/2010, få i uppdrag att förebereda en organisation för genomförande av samhällsorientering till nyanlända från den 1 december 2010

Kvarstående frågor om etableringsreformen

Det finns ett antal kvarstående frågor om etableringsreformens implementering som rör ansvarsområden inom staden och stadens samverkan med externa aktörer inom etableringen för nyanlända. Förvaltningen har i uppdrag att under 2010 närmare utreda vad etableringsreformen innebär för stadens verksamheter samt former för samverkan mellan de olika aktörerna och återkommer till nämnden om detta i särskilt ärende.

Kvinnofrid

Socialstyrelsen har utfärdat allmänna råd om socialnämndens arbete med våldutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld. Råden spannar över hela socialtjänsten och framhåller vikten av ansvar för alla grupper kvinnor. All personal som genomför insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) bör regelbundet få kompetensutveckling inom området våld eller andra övergrepp av eller mot närstående. Nämnden har under 2010 inlett ett arbete för att stärka stadsdelsnämndernas kvinnofridsarbete, med utbildningar samt framtagande av riskbedömningsinstrument och riktlinjer.

I budget 2010 har medel avsatts för att under 2010 starta ett projekt mot hedersrelaterat våld och förtryck – Hedersam. I verksamhetsplanen aviserades också medel för år 2011 och 2012.

Tryggare stad

Under perioden kommer nämnden att via Preventionscentrum Stockholm implementera stadens brottsförebyggande program samt Stockholms Tobaks-, Alkohol och Narkotikapolitiska program (STAN-programmet). När det gäller arbetet med unga lagöverträdare kommer utbildningar att genomföras och kommunikationsrutiner mellan polis och socialtjänst ska skapas och implementeras. Trygghetsmätning ska ske under 2011.

Forskning och utveckling

Preventionscentrum Stockholm kommer under perioden att vidareutveckla sambanden mellan det förebyggande arbetet och forskningen, med målsättningen att på ett tydligt sätt driva utvecklingen av stadens socialtjänst. Nämndens FoU-verksamhet är ett komplement till statliga myndigheters forskning, den ska ha ett tydligt stockholmsperspektiv och de forskningsprojekt som beviljas medel från FoU-anslaget ska så långt det är möjligt ha en definierad beställare i staden. Nämnden ska fortsätta utveckla Socialtjänstakademien för att stärka kopplingen mellan forskning och de evidensbaserade metoder staden använder. Under 2009 har efter utlysning medel beviljats för forskning om barn som far illa och barn som riskerar att fara illa. Andra angelägna områden att forska på under den kommande budgetperioden är hemlöshet/missbruk/psykisk ohälsa samt våld i nära relationer.

Statens folkhälsoinstitut har ett regeringsuppdrag inom ramen för Nationell strategi för ett utvecklat föräldrastöd. Nämnden har genom sektionen för Komet, MST (Multi Systemisk Terapi) och PS (Prevention i Skolan) en nyckelroll i tre projekt i två kommuner och en stadsdelsförvaltning (som samordnas) för att utveckla ett generellt stöd till föräldrar. Sektionen utvecklar även föräldrastöd på webben och en E-tjänst för att göra föräldrastöd tillgängligt för alla föräldrar i Stockholm.

Europaforum

Aktiv Inkludering är en heltäckande strategi för att bekämpa fattigdom och social utslagning i Europa baserat på gemensamma mål och principer som delas av alla EU:s medlemsländer. Strategin innehåller tre delar: adekvat minimiinkomst, inkluderande arbetsmarknader och tillgång till social service av god kvalitet. Aktiv inkludering policy ska underlätta integrationen av hållbar, kvalitativ sysselsättning för dem som kan arbeta och bidra med tillräckliga resurser för ett värdigt liv tillsammans med stöd till samhällsdeltagande för dem som inte kan arbeta (EC Recommendation on the active inclusion of people excluded from the labour market, 3 October 2008).

Socialtjänstens roll för att stimulera aktiv inkludering är därmed tudelad: 1) hjälpa målgruppen att bli anställningsbar 2) stödja dem som inte kan arbeta att leva ett värdigt liv, genom rådgivning, bidrag, omvårdnad och etablering av rimliga levnadsvillkor.

Utgångspunkterna i kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden "Jobb i stället för bidrag" och "Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras" överensstämmer väl med den Europeiska aktiva inkluderingsstrategin. Genom nämndens engagemang i Eurocities står det också klart att individualisering av service och större mångfald av utförare är en trend i de allra flesta stora städer inom unionen.

Barn och ungdom

Jämfört med år 2008 kommer år 2013 antalet barn och ungdomar i åldern 0-19 år att ha ökat med ca 6 procent. Åldersgruppen 20-24 år ökar med drygt 9 procent.

Detta kan medföra ett ökat tryck på resurserna när det gäller både förebyggande arbete och vård- och behandlingsinsatser för barn och unga.

Ålder	2008	2013		Procent
0	12488	12109	-379	-3,13 %
1-5	49492	53948	4456	8,26 %
6-15	74660	82897	8237	9,94 %
16-19	34917	33312	-1605	-4,82 %
Summa	171557	182266	10709	5,88 %
20-24	51483	56667	5184	9,15 %

Nämnden genomför under 2009 och 2010 i samarbete med Ersta Sköndal högskola en högskoleutbildning riktad till utredande socialsekreterare inom den sociala barn- och ungdomsvården. En stor andel, ca 2/3, kommer att ha genomgått utbildningen år 2010. Det finns behov av medel för att under 2011 och följande år utbilda resterande tredjedelen samt nyanställd personal.

Riksdagen kommer att föreläggas ett förslag om att från 1 juli 2010 ändra lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL), som gäller brottsmisstänkta barn som inte fyllt 15 år vid tidpunkten för den brottsliga gärningen. Om förslaget går igenom blir huvudregeln att en utredning enligt 31 § LUL ska inledas av polisen på brottsmisstänkta barn under 15 år. Socialtjänsten ska obligatoriskt närvara vid polisförhör med anledning av utredningar enligt 31 § LUL vid misstankar om allvarigare brott samt när socialtjänsten har begärt utredningen.

Barnskyddsutredningen, Vanvårdsutredningen och stadens egen BUSS-utredning framhåller att förbättringar krävs inom familjehemsvården. Dels måste barnens och deras föräldrars rättsäkerhet säkerställas, dels måste resultatet av vården förbättras avsevärt. Nämnden kommer att arbeta för att utveckla stadens familjehemsvård, bl.a. genom riktlinjeutbildningar för stadsdelsförvaltningarna. Nämnden kommer också att rikta särskild uppmärksamhet mot situationen för placerade barn.

I betänkandet Modernare Adoptionsregler (SOU 2009:61) föreslår utredningen att flera uppgifter som idag åligger allmän domstol förs över på socialtjänsten. Även uppgifter som idag åligger MIA (Myndigheten för internationella adoptioner) föreslås föras över till socialtjänsten.

Personer med funktionsnedsättning

Utbyggnad av bostäder

Kommunfullmäktige antog 19 oktober 2009 plan för utbyggnad av bostäder inom funktionshinderområdet, som tagits fram av genomförandegruppen. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen fick i uppdrag att återkomma med en konkret plan över behov och planerad utbyggnad. En inventering i februari 2010 visar för perioden 2010-2012 på behov av totalt ca 600 lägenheter för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Planerade boenden för perioden 2010-2014 uppgår till totalt ca 320. Om staden ska klara utbyggnaden av bostäder inom funktionshinderområdet är det angeläget att denna kategori bostäder byggs i tillräcklig omfattning.

I stadens bostadsplanering bör redan i inledningsfasen ingå också planering av bostäder för funktionshinderområdet liksom av specialbostäder för andra grupper. I staden bör man överväga möjligheten att införa en regel om att en speciell andel avsätts i olika bostadsprojekt för dessa boenden.

Stöd och service till personer under 65 år med funktionsnedsättning

I oktober 2009 hade 8 803 personer inom funktionshinderområdet insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och socialtjänstlagen (SoL). Antalet personer har varit relativt konstant över åren, men den omarbetade LSS-lagstiftningen som träder i kraft 1 januari 2011, kan medföra förändringar. Lagen ställer ökade krav på kommunerna när det gäller att tillgodose behovet av insatser för personer med funktionsnedsättning, t.ex. personlig assistent, hemtjänst och ledsagning.

Anhörigstödet ska enligt den skärpta lagstiftningen om anhörigstöd (5 kap 10 § SoL) vidgas och omfatta hela målgruppen, dvs. även anhöriga till långvarigt sjuka och personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning under 65 år. Syftet är bl.a. att minska anhörigas fysiska och psykiska belastning, bidra till en förbättrad livssituation och förebygga ohälsa. Staden behöver ta fram en strategi för att kunna möta behovet av anhörigstöd.

KSL (Kommunförbundet Stockholms Län) gör under 2010 en översyn av principöverenskommelsen mellan länets kommuner och landstinget som gällde utförandet av hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) i gruppboendestäder och dagliga verksamheter. I översynen blir det särskilt viktigt att analysera vilka konsekvenser det blir för länets kommuner och specifikt Stockholms stad, om ett eventuellt övertagande av utförandet av hälso- och sjukvårdsansvaret skulle bli aktuellt. Stockholms stad deltar i översynen genom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Stadens invånare erbjuds ökad valfrihet inom allt fler av stadens verksamheter för att ge den enskilde möjlighet att få insatser man själv väljer. LSS-verksamheterna

bostad med särskild service för barn, ungdomar och vuxna, korttidshem för barn, ungdomar och vuxna samt daglig verksamhet ska upphandlas enligt lagen om valfrihetssystem, LOV. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har fått uppdraget att dels genomföra upphandlingarna, dels följa upp de enskilda verksamheter som upphandlas. Särskilt viktigt under kommande period blir att utarbeta ett uppföljningsinstrument som tar sikte på de enskilda verksamheternas utlovade kvalitet, kompetens och erfarenhet. Därutöver måste valfrihetssystemet som sådant utvärderas för att analysera huruvida valfriheten ger en större mångfald för den enskilde och att det blir enklare att välja sitt boende eller dagliga verksamhet inom LOV:s geografiska begränsningsområde. Vissa förändringar i LSS-lagstiftningen kan också bli aktuella under perioden som kan få konsekvenser för valfriheten.

Utförare av korttidstillsyn för skolungdom över 12 år finns dels i egen regi (skolorna), dels som entreprenader och enskild verksamhet. Förvaltningen har länge uppmärksammat att det råder stora skillnader i vad stadsdelsförvaltningarna betalar för insatsen. Därtill kommer att kvaliteten av insatsens utförande är mycket varierande. Förvaltningen kommer under år 2010 undersöka möjligheterna att införliva korttidstillsyn i det valfrihetssystem som gäller för andra LSS-verksamheter.

Kvalitetskraven på daglig verksamhet enligt LSS behöver utvecklas både när det gäller personer vars mål är att närma sig arbetslivet och när det gäller personer som under hela sin yrkesverksamma ålder kommer att behöva daglig verksamhet. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen ska verka för en strukturerad samverkan med arbetsförmedlingen och försäkringskassan, men också med stadens jobbtorg och utbildningsförvaltningen.

Alla utförare av insatser enligt LSS, SoL och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) har en samordningsskyldighet. Samordningsskyldigheten ställer krav på gemensamma rutiner mellan kommun och landsting som kan brytas ner till lokala rutiner. Arbetet med BUS-policyn (barn och ungdomar med behov av särskilt stöd), VUS-policyn (vuxna personer med utvecklingsstörning) och KSL:s arbete med övergripande rutiner för samordning av habilitering och rehabilitering syftar också till gemensamma rutiner. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen deltar i KSL:s arbete.

Barnperspektiv, valfrihet, ökade krav på utredning, beslut och beställning av insatser samt uppföljning och samordning av insatser innebär att biståndshandläggarens yrkesroll förändras, vilket medför behov av kompetensutveckling och en fortsatt utveckling av verksamhetsstödet.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen undersöker förutsättningarna för att inom ramen för stadens e-strategi genomföra ett utvecklingsarbete med målet att stadens medborgare ska kunna komma i kontakt med

verksamheterna via stadens hemsida. En gemensam ansökan om projektmedel planeras under våren 2010.

KBH är ett kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning. Nuvarande lösning för handläggning och beräkning av KBH behöver ses över och en förstudie genomförs i syfte att utarbeta ett verktyg för beräkning av KBH som integreras i Paraplysystemet.

Under 2010 ska stadens handikappolitiska program revideras. Implementeringen av programmet kommer att ske under budgetperioden genom anordnande av seminarier och konferenser.

Nämnden är projektägare för EU-projektet Carpe, som genomför kompetensutveckling för personal inom 17 av länets kommuner. Projektet löper till juli 2011.

Socialpsykiatri

Stockholms stad har infört valfrihet inom socialpsykiatri för insatserna bostäder med särskild service, stödboenden, boendestöd och sysselsättning. Till att börja med omfattas stadens egna verksamheter och entreprenader. Kvalitetssystem behöver utarbetas för att följa upp och utvärdera beviljade insatser enligt valfrihetssystemet. Stadens verksamhetssystem behöver anpassas och förbättras för detta ändamål.

Under 2009 har 2 619 personer registrerats i stadens verksamhetssystem för insats/insatser inom socialpsykiatri. Korrekt siffra torde dock vara ytterligare ca 100-150 personer eftersom samtliga förvaltningar inte har registrerat alla sina ärenden i verksamhetssystemet. Motsvarande siffra 2006/2007 var 2 926 personer. Antalet personer med psykisk funktionsnedsättning är relativt konstant över åren.

Från och med 1 januari 2010 gäller i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763 HSL) och socialtjänstlagen (2001:453 SoL) vissa bestämmelser om samarbete mellan kommuner och landsting. Landsting och kommuner ska tillsammans med den enskilde upprätta en individuell plan när det behövs för att den enskilde ska få sina behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst tillgodosedda. Bestämmelserna innebär också att kommuner och landsting ska ingå överenskommelser om samarbetet om personer med psykisk funktionsnedsättning. Mellan staden och landstinget pågår ett arbete med att ta fram ett nytt förslag till överenskommelser om ansvars- och kostnadsfördelning för personer med psykisk funktionsnedsättning och/eller beroendeproblematik. Parterna diskuterar också former för hur samverkan ska struktureras kring personer med neuropsykiatrisk problematik samt hur kompetensutvecklingen inom detta område kan ske. Kommunförbundet Stockholms län, KSL, och Stockholms läns landsting har initierat ett arbete med att ta fram ett länsövergripande dokument kring samverkan för personer med psykisk funktionsnedsättning. Stockholms stad deltar i detta arbete genom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Ungefär hälften i målgruppen psykiskt funktionshindrade saknar sysselsättning. Under de närmaste åren kommer fortsatt arbete ske för att öka sysselsättningen för personer med psykisk funktionsnedsättning genom bl.a. ALFAprojektet. Projektets syfte är att tillsammans med andra huvudmän öka andelen brukare som deltar i sysselsättning, studier och praktik/arbete. Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning är ett viktigt utvecklingsområde för att bl.a. differentiera innehållet i utbudet. Av lagrådsremiss om "Personlig assistans mm – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet" framgår att regeringen beräknar avsätta 35 mnkr per år under tre år till försöksverksamhet för kommunernas arbete med att utveckla innehållet i biståndsbedömd sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Missbruk

Vid den senaste kartläggningen som genomfördes i oktober 2008 var 3 372 personer med missbruksproblem, 20 år och äldre, aktuella inom stadens socialtjänst. Av dessa var en fjärdedel kvinnor och drygt en tredjedel hemlösa. Den vanligaste huvuddrogen är alkohol följt av amfetamin, opiater och cannabis. Tendensen är att antalet personer aktuella inom socialtjänsten på grund av missbruksproblem minskar något, liksom antalet beviljade insatser till heldygnsvård enligt SoL (socialtjänstlagen) och LVM (lagen om vård av missbrukare i vissa fall). Antalet beviljade öppenvårdsinsatser är mer konstant. Tillgången till icke biståndsbedömda insatser ökar något.

Regeringen har tillsatt en missbruksutredning som kommer att lämna sitt slutbetänkande i november 2010. Utredningen gör en översyn av den svenska missbruks- och beroendevården, vilket kan utmynna i förslag om omfattande förändringar av kommunens respektive landstingets ansvar för missbruks- och beroendevården samt förändringar i LVM-lagstiftningen.

Staden har erhållit medel från länsstyrelsen och ingår tillsammans med landstinget och KSL (Kommunförbundet Stockholms län) i SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) satsning "Kunskap till praktik" som syftar till implementering av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård. En omfattande kompetensutveckling och fördjupning i kunskapsbaserade metoder och arbetsätt pågår inom stadens missbrukarvård och kommer att fortsätta under de närmaste åren. Den länsgemensamma policyn för att förebygga och behandla missbruk och beroende som tagits fram av KSL och landstinget implementeras i staden i samverkan med andra berörda myndigheter och aktörer, såsom kriminalvården, beroendevården, psykiatri och primärvården.

Unga vuxna, 18-25 år, har den högsta alkoholkonsumtionen och experimenterar ofta med droger. Staden behöver utveckla metoder för att nå unga i riskzon och erbjuda lättillgängliga insatser till personer i tidigt skede av missbruk. Unga vuxna

med etablerat missbruk behöver erbjudas kunskapsbaserade vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov.

Allt fler personer med missbruksproblematik får diagnosen neuropsykiatriska funktionshinder. Detta innebär att det ställs krav på kvalificerat samarbete mellan socialtjänst, beroendevård och psykiatri men också internt inom socialtjänstens enheter för vuxna/missbruk, socialpsykiatri och funktionshinder. Det kommer också att finnas behov av nya insatsformer för dessa personer.

En mycket stor del av stadens kostnader inom vuxenvården går till olika typer av boendeplaceringar. Utgångspunkten måste vara att skapa så permanenta boendeformer som möjligt för personer som behöver stöd i boendet eller omvårdnad. I takt med att allt fler placeras i försöks- och träningslägenheter behöver boendestödsinsatserna utökas och metodutvecklas.

Tillstånd och tillsyn

Under den närmaste treårsperioden kan det förväntas vissa förändringar när det gäller stadens arbete med tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen. En revidering av alkohollagen har aviserats av regeringen, och om förändringarna genomförs påverkar det förutsättningarna för kommunernas arbete.

Antalet restauranger som ges möjlighet att söka serveringstillstånd kommer att öka genom att kraven på köksutrustning sänks. En grov uppskattning av hur många nya restauranger som kommer att söka tillstånd ligger på ca 150-200 nyansökningar under 2010. Detta kommer att kräva personalförstärkningar på tillståndsenheten. Även den fortsatta tillsynen av dessa nya serveringsställen kommer att kräva personal. Detta kan finansieras med avgifter från restaurangföretagen om man har kvar samma nivå på service.

En effekt av den nya alkohollagen är att en hel del nya regler måste kommuniceras ut till tillståndshavarna. I vissa fall kommer förändringen också innebära att ny praxis i domstolarna måste utvecklas, vilket kommer att kräva ökad hjälp från juridisk expertis. Stadens riktlinjer för serveringstillstånd ska också revideras.

Samtidigt med detta utvecklar tillståndsenheten e-tjänster vilket kommer att underlätta för sökande och tillståndshavare. För de sökande som använder tjänsten innebär det förenklingar då det blir lättare att förutse vad som krävs för att få serveringstillstånd. För tillståndshavarna kommer rutinartade uppgifter som t ex anmälningar av serveringsansvariga att underlättas. E-tjänsten kommer att kunna tas i drift fullt ut i samband med att förvaltningen övergår i GS IT.

Under planeringsperioden finns skäl att se över förvaltningens uppdrag avseende tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen. Om alla förändringar enligt ovan genomförs bör stadens ambitionsnivå inom området klargöras, och om ökade re-

surser skulle krävas till området behöver också avgifterna för ansökningar och tillsyn ses över.

Arbetsmarknadsfrågor

Jobbtorg Stockholm

Trots den ljusning som nu förväntas på arbetsmarknaden bedömer nämnden inte att behovet av Jobbtorg Stockholms insatser kommer att minska. Detta beror på att de grupper som Jobbtorg Stockholm arbetar med generellt sett har en svag ställning på arbetsmarknaden. Många tillhör den grupp som riskerar långtidsarbetslöshet om inte aktiva insatser görs såväl avseende matchning mot de jobb som finns, som vissa yrkesförberedande insatser för att stärka individernas konkurrenskraft om jobben. Fortsatt satsning behövs också för att fler, framförallt unga, ska börja studera.

Idag finns en stor grupp arbetslösa som varit inskrivna på jobbtorgen mer än ett år. Under 2009 gällde det drygt 30 procent av de inskrivna. För denna grupp krävs särskilda insatser om de ska kunna hävda sig på en arbetsmarknad som ställer allt högre krav på de anställda. En tydlig inriktning bör vara att rusta aspiranter för yrken som kräver mindre kvalifikationer eller utbildning, och där antalet jobb kanske inte beräknas öka, men där generationsväxlingen ändå kan medföra att det blir lediga jobb att söka. Sådana åtgärder kan för en del aspiranter förväntas ta längre tid än vad som normalt krävs för en arbetssökande att komma ut i arbete.

Stadsdelsförvaltningarna har idag en stor grupp arbetslösa som får försörjningsstöd och som har behov av vissa rehabiliteringsinsatser för att kunna komma ut på arbetsmarknaden. En del av dessa har pågående missbruk som innebär att de tydligt faller inom stadsdelsnämndernas ansvarsområde. Andra har mer svårdefinierade psykosociala rehabiliteringsbehov där gråzonen mellan stadsdelsnämndernas ansvarsområde och jobbtorgens är uppenbar. Många i denna grupp har fått försörjningsstöd under mycket lång tid. Trenden är att allt fler i denna grupp remitteras till jobbtorg för bedömning av sin arbetsförmåga, eller för att det bedöms som positivt om fler kan ta ett första steg mot arbetsmarknaden t ex genom praktik, även om de inte står till arbetsmarknadens förfogande. Detta är en förskjutning som kan anses motiverad utifrån de behov som finns i gruppen av försörjningsstödstagare.

Det är också viktigt att mål och förväntningar anpassas efter de olika målgrupperna. Av de inskrivna i "Jobbtorg Resurs" var det under 2009 13 procent som avslutades från jobbtorg jämfört med att ca 43 procent avslutades totalt från Jobbtorg Stockholm. Uppdrag och mål för olika målgrupper måste således förtydligas om resultat på ett rättvisande sätt ska kunna följas över tid.

Utvecklingsprojekt

I budget för 2010 har Trafikkontoret beviljats särskilda medel för att ta emot 450 praktikanter från Jobbtorg Stockholm. Arbetsförmedlingen har parallellt ett uppdrag att erbjuda praktikplatser inom ramen för "Lyftet" och inom ramen för "JOB:en fas 3" och staden samarbetar med Af kring detta. För att insatserna ska få långsiktig effekt under perioden 2011-2013 bör de kopplas till kompetenshöjande insatser som kan underlätta för den enskilde att få jobb efter praktiken eller öka förutsättningarna att gå in i utbildning. Syftet är att höja kvaliteten på nuvarande och kommande insatser.

I Trafikkontorets projekt erbjuds 150 praktikanter en visstidsanställning som Stockholmsvärd. I stadens budget för 2010 anslås också medel för att 100 långtidsarbetslösa ungdomar ska kunna erbjudas sex månaders visstidsanställning. Projekten bygger på samma modell - först praktik och därefter en visstidsanställning. Anställningen kombineras med andra insatser för att aspiranten efter anställningstiden ska ha stärkt sina förutsättningar att få ett långsiktigt jobb. Dessa två försök med korta "stödanställningar" pågår under 2010 och ska utvärderas. Det är angeläget att en fortsättning av insatserna kan göras efter 2010.

Svenskundervisning för invandrare

Sfi är en egen skolform som vänder sig till personer som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket. Nämnden bedriver sfi i egen regi (ca 20 procent) och av upphandlade aktörer (ca 80 procent). En ny upphandling planeras till 1 juli 2011.

Nämnden kommer att ha ett fortsatt stort engagemang i det regionala samarbetet om en utveckling av svenskutbildningar för yrkesutbildade – s.k. sfx-utbildningar. I Stockholms län samverkar olika kommuner just nu om åtta sfx-utbildningar. Staden bedriver fyra av dessa: för lärare, ingenjörer, lastbilsförare och ekonomer/jurister. Ambitionen är att skapa fler sådana utbildningar.

Utbildningsanordnarna har utvecklat olika flexibla lösningar för att de studerande ska kunna kombinera studier i sfi med praktik och arbete: förutom studier på förmiddags-, eftermiddags- och kvällstid erbjuds också individuella scheman, studier på lördagar och distansundervisning. Denna utveckling fortsätter, bland annat ska egenregiverksamheten utveckla en distanskurs.

Samarbetet mellan sfi och jobbtorgen har intensifierats sedan sfi och jobbtorgen fördes över till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Detta samarbete ska utvecklas och måste inkludera arbetsförmedlingen när ansvaret för de nyanländas introduktion övergår till arbetsförmedlingen 1 december 2010.

Insatser för kvinnofrid

Kriscentrum för kvinnor

Efter flyttning till nya lokaler under 2009 har antalet platser vid nämndens Kriscentrum för kvinnor utökats från 10 till 15 platser. Efterfrågan på platser är hög. Med nya lokaler finns en bättre beredskap att ta emot kvinnor med barn eftersom man nu kan erbjuda lägenhetsboende. Barnen är i flera fall i behov av omfattande insatser eftersom de utsatts för svåra både psykiska och fysiska trauman.

De nya ändamålsenliga lokalerna innebär också att nämnden nu på ett bättre sätt kan erbjuda insatser för kvinnor med funktionsnedsättningar som har behov av skyddat boende. Under planperioden väntas därför insatserna för denna grupp öka.

Barn och ungdom

Metodutveckling behövs för ungdomar som rekryteras till kriminella gäng

En oroande tendens som Maria Ungdomsenhet noterat är att allt fler ungdomar rekryteras till kriminella gäng. Dessa ungdomar far ofta väldigt illa. De har skulder, missbrukar och är i riskzonen för att bli kriminella. Polisen ser mycket allvarligt på detta. Det är angeläget att socialtjänsten i samverkan med polisen kan utveckla metoder/arbetssätt för målgruppen som är mycket svår att nå och arbeta med.

Asylsökande barn och ungdomar

Nämnden har en stadigt växande verksamhet som omfattar boende, omvårdnad och stöd för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, liksom för dem som beviljas permanent uppehållstillstånd. Under 2010 planeras en utökning av antalet platser till mellan 20 - 25 stycken. I de förhandlingar som sker inom länet för att lösa den fortsatt ansträngda situationen med de ensamkommande flyktingbarnen, har staden lämnat en avsiktsförklaring att teckna överenskommelse om ytterligare ca 30 platser. Migrationsverkets senaste prognos visar att behov av platser kommer att öka under planperioden vilket kan innebära önskemål från verket att Stockholm utökar med ytterligare platser. Inom verksamheten har nämnden påbörjat ett samarbete med frivilligorganisationer, organisationen Företagarna i Stockholm samt en rad enskilda företagare som Mac Donalds, Microsoft och Ung Omsorg. Detta samarbete har varit mycket konstruktivt och kommer att utökas och fördjupas.

Nämnden har ansvar för att för stadsdelsförvaltningarnas räkning rekrytera och utbilda familjehem. En ny och växande målgrupp aktuell för familjehemsplacering är gruppen ensamkommande flyktingbarn som fått uppehållstillstånd.

Adoption

En minskning av antalet adoptioner har skett sedan ett par år och en fortsatt minskning förväntas under planeringsperioden. Det innebär att antalet deltagare från staden i nämndens obligatoriska föräldrautbildning(FIA) minskar. Kommuner i länet har möjlighet att köpa platser för sina presumtiva adoptivföräldrar och använder sig idag av 25 procent av antalet utbildningsplatser. På försök har uppföljningsutbildning genomförts och planeras eventuellt att erbjudas under budgetperioden.

Hemlösa och missbrukare

Boende och behandling

För målgruppen hemlösa och missbrukare erbjuder nämnden utredning av vårdbehov, behandling, boende med stödinsatser, akut- och korttidsboenden, omvårdnad och familjevård till i första hand stadsdelsförvaltningarnas klienter. Nämnden har även avtal med andra kommuner och kriminalvården, som i viss utsträckning placerar klienter vid enhetens olika verksamheter.

Sammanlagt finns 535 platser fördelade på behandlingshem 167 platser, stödboende 156 platser, omvårdnadshem 90 platser, lågtröskelboende 73 platser, akut- och korttidsboende 49 platser samt träningsboende 156 platser.

På grund av minskad efterfrågan har nämnden beslutat att genomföra en rad förändringar under 2010. Ytterligare åtgärder för att motsvara det framtida uppdraget kan bli aktuella under budgetperioden, beroende på hur efterfrågan kommer att utvecklas. En mycket klar tendens är att efterfrågan på dygnetruntplaceringar är vikande. När sådana placeringar ändå efterfrågas handlar det alltmer om platser i s.k. lågtröskelboenden och allt mindre om kostsamma placeringar i behandlingsverksamheter.

Stöd till spelberoende

Statens folkhälsoinstitut har sedan 1999 regeringens uppdrag att utveckla insatser för att motverka spelberoende och dess sociala konsekvenser. Nämnden ingår i detta utvecklingsarbete och driver ett projekt på Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende, finansierat av Folkhälsoinstitutet, som erbjuder behandling för familjer/par med spelberoendeproblematik. Projektet tar emot besökare från hela landet. För närvarande utvärderas projektet av en extern forskare. Rapporten förväntas bli klar under 2010.

En långsiktig lösning för hur spelberoendebehandlingen ska finansieras och organiseras i Sverige saknas idag. Behandlingsmetoderna behöver spridas och fler metoder utvecklas. Statens folkhälsoinstitut kommer därför att ta fortsatt ansvar för finansieringen spelberoendebehandling i Sverige under 2010, i väntan på beslut om en mer långsiktig lösning.

Utveckla behandlingsmetoder för kvinnor och unga med invandrarbakgrund

Nämnden erbjuder rådgivning och behandling för alkohol- och narkotikaberoende, men har svårt att nå kvinnor samt unga personer med invandrarbakgrund/utländsk härkomst, vilka tillhör de prioriterade grupperna. Det är mycket angeläget att effektiva behandlingsmetoder som lockar dessa målgrupper att söka hjälp i ett tidigt skede kan utvecklas under planeringsperioden.

Insatser för hemlösa

Antalet hemlösa i staden har minskat med ett par hundra de senaste sex åren. Vid senaste räkningen av hemlösa fanns 3 081 hemlösa i staden. Under våren 2010 kommer en ny räkning att göras, vars resultat blir ett viktigt planeringsunderlag för de kommande åren. Nämnden har som mål att under perioden 2008-2012 minska den akuta hemlösheten med hälften, dvs hemlösa som bor på härbärge och akutboenden eller är uteliggare. Våren 2008 fanns ca 400 hemlösa i denna grupp i staden, vilket innebär att målet för 2012 är ca 200.

Metod- och kompetensutvecklingssatsning

I sin roll som pådrivande i arbetet att minska hemlösheten i staden har nämnden tagit initiativ till en kvalitets- och kunskapsutvecklande utbildningssatsning. En medveten strategi för satsningen är att den ska nå all personal som arbetar med hemlösa, dvs. inte bara personal anställd inom Stockholms stad utan också inom Stockholms läns landsting, frivilligorganisationer samt enskilda aktörer m.fl.

De två prioriterade utbildningsområdena är

- Att arbeta med hemlösa – att ta sig ur hemlöshet
- Utsätta unga vuxna – att förebygga att unga vuxna 18-25 år blir hemlösa.

Hemlöshetsjouren

Genom hemlöshetsjouren har arbetet med de akut hemlösa intensifierats, vilket bl.a. har lett till kraftigt minskade direktintag på härbärge, mer än 50 procents minskning. Följden av jourens arbete är att fler och fler akut hemlösa har kommit vidare till bättre och mer stabila boendeformer och därtill har kunnat erbjudas annat lämpligt stöd utifrån en individuell planering. Under icke-kontorstid gör hemlöshetsjouren biståndsbedömning av ansökningar om akut logi på härbärge för hemlösa kl. 16.30 - 24.00. Dagtid sker uppföljning och länkning till ordinarie socialtjänst. I jouren arbetar även en person tillsammans med landstinget i ett härbärgsteam, där uppdraget är att motivera personer med komplex problematik som bor på härbärge till annan hjälpinsats. Verksamheten drivs med stöd av utvecklingsmedel från Socialstyrelsen. Projektmedlen räcker till hösten 2010. Förvaltningen avser att permanenta verksamheten.

Hemlöshetsklirik

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har under hösten 2009 fattat likalydande förslag på inriktning för en gemensam hem-

löshetsklinik. Det innebär att uppsökande och fältförlagt arbete, socialtjänst, beroendevård, psykiatri, somatisk vård och tandvård riktat till hemlösa samlas på ett ställe i kvarteret Pelarbacken på Södermalm. Start av hemlöshetskliniken beräknas kunna ske under hösten 2010. Landstingets upptagningsområde är länet, medan Enheten för hemlösa (EfH), Uppsökarenheten för vuxna och Medborgarkontoret för hemlösa riktar sig till hemlösa i staden. Hemlöshetskliniken ska också utgöra en integrerad mottagning för specialiserad beroende- och psykiatrisk vård, som ska erbjuda utredning och behandling för personer som är aktuella på EfH.

"Bostad först"

En boendemodell som utvecklats i flera länder är "Bostad först". Den praktiska utformningen av denna modell varierar, men utgångspunkten är att hemlösa personer ska flytta till en så permanent bostad som möjligt. Boendelösningen ska sedan kompletteras med individuellt behovsanpassat stöd.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har 2010 påbörjat ett projekt för att utveckla och samordna en bostad först-modell i Stockholm. Arbetet ska ske i samverkan med Stadsmissionen, Svenska Bostäder samt Lunds universitet. Till bostad-först planeras också ett arbetsmarknadsprojekt knytas.

Hemlösa EU-medborgare

Staden har ansökt om EU-medel (Interregfonden) för kartläggning och uppsökande arbete bland tiggare och gatumusikanter som kommer från bl.a. Rumänien och Bulgarien, ett samverkansprojekt med Helsingfors, Riga och Tallin. Det troliga är också att antalet EU-medborgare till följd av den ökade rörligheten kommer att bli fler i stadsbilden och då även i den utsatta och marginaliserade gruppen. Man kan även befara att barn och ungdomar från dessa länder kommer tillsammans med föräldrar eller någon annan. Det är angeläget att samverkan med frivilligorganisationerna inom detta område utvecklas.

Pågående projekt inom hemlöshetsområdet

I ärendet "Stimulans för Stockholm" föreslog stadsledningskontoret att medel för insatser och åtgärder som utvecklar det förebyggande arbetet såväl kvalitativt som kvantitativt ska avsättas. Enligt KF-budget 2009 är arbetet mot hemlöshet prioriterat. Det är angeläget att kunskaper och erfarenheter från dessa projekt tas tillvara i arbetet för att minska hemlösheten.

Nämnden beviljades i tertial 1 2009 projektmedel till två projekt:

Från institution till eget boende

Projekten innebär en utveckling av det förebyggande arbetet inom Enheten för hemlösa och består dels av ett intensifierat arbete med personer som står på kö för en försöks- och träningslägenhet dels att utveckla ett boende för en grupp klienter med psykiska funktionsnedsättningar.

I samband med tertial 2 2009 ansökte socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden om projektmedel för att förebygga hemlöshet. Begärda medel beviljades och tre projekt startar under 2010 och löper på 2 år:

Utvidgat MUMIN-samarbete för unga vuxna 18-25 år (MUMIN - Maria Ungdom Motiverande Interventioner)

Den arbetsmodell som är tänkt pågår redan bland ungdomar med mycket goda resultat. Metoden går ut på att omhänderta unga i samband med polisingripanden (för ringa narkotikabrott) och vid förhöret ha motiverande samtal (MI) och därefter lotsa till vård och behandling. Arbetet sker i samverkan mellan Länskriminalen och Maria Ungdom. Det finns en klar koppling mellan hemlöshet och missbruk, och genom att minska missbruket bland unga kommer inflödet av nya hemlösa i staden på sikt att kunna minska.

Socialtjänstlots för unga vuxna 18-25 år som befinner sig i hemlöshet

I samband med projektet "Unga vuxna på härbärge" framkom det stora behov av att ge de unga som kartlades i projektet stöd för att kunna förändra sin livssituation. Projektiden går ut på att inrätta kvalificerade kontaktpersoner/ socialtjänstlotsar för målgruppen.

Boendestöd på stödboende

Projektet syftar till att minska antalet personer som blir boende på lågtröskelboenden under lång tid. Med nya resurser i form av ett par boendestödjare kan arbetet med de boende intensifieras så att de i högre grad än tidigare kan motiveras och tränas till ett annat mera självständigt boende. Projektet förläggs till ett av förvaltningens lågtröskelboenden. Det är planerat att ett antal tränings- och försökslägenheter ska knytas till projektet. Målet är att klienterna ska kunna överta lägenheten, först som försökslägenhet och sedan med ett eget kontrakt.

Rådgivande verksamheter

Kundval Familjerådgivning

Stadens invånare erbjuds ökad valfrihet inom allt fler av stadens verksamheter för att ge den enskilde möjlighet att få insatser man själv väljer. Den 1 januari 2009 infördes ett kundvalssystem för familjerådgivning som innebär att det finns 10 godkända utförare av familjerådgivning att välja på inklusive den kommunala familjerådgivningen. Efterfrågan av familjerådgivning har ökat efter genomförande av kundvalssystemet. Avtalen med nuvarande utförare går ut vid årsskiftet 2010/2011 och en ny upphandling enligt lagen om valfrihet (LOV) ska genomföras under hösten 2010. Inför den nya upphandlingen kommer förvaltningen med utgångspunkt i erfarenheterna från det första året att se över avtalen för att få ett bra underlag för kravspecifikationen.

Inom förvaltningen finns en central samordningsfunktion, Kundval Familjerådgivning, som svarar för information till medborgare om valfrihetssystemet, uppföljning och kvalitetssäkring. Medborgarna ringer till Kundval Familjerådgivning, får ett kundnummer och väljer därefter utförare. Förvaltningen kommer under planperioden att undersöka möjligheten att förenkla denna hantering, exempelvis genom att utveckla en e-tjänst för medborgarna där de kan beställa sitt kundnummer och få nödvändig information. Förvaltningen föreslår därutöver att Kontaktcenter Stockholm får i uppdrag att lämna information om kundvalet.

Upphandling och entreprenader

Stadens policy för upphandling och konkurrens fastslår att all verksamhet som inte innehåller myndighetsutövning eller strategiska ledningsfunktioner ska konkurrensupphandlas. I förvaltningens plan för upphandling och konkurrens har angetts de verksamheter som går att konkurrensupphandla. I upprättad aktivitetsplan anges vilka verksamheter som kommer att upphandlas under åren 2010-2012. I aktivitetsplanen har även tagits med verksamheter som har blivit föremål för utmaning och där nämnden beslutat att anta utmaningarna. Ytterligare verksamheter har blivit föremål för utmaning, vilket innebär att nämnden kan besluta att revidera aktivitetsplanen under 2010. Vilka verksamheter som kommer att konkurrensupphandlas 2013 har ännu inte fastslagits. Det är angeläget att utveckla och förstärka uppföljningsrutinerna under planperioden.

Nämnd och övergripande administration

Kompetensförsörjning

Inom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen finns ett 20-tal personer som arbetar som chefer, biträdande chefer eller med strategiskt chefsstöd som kommer att gå i pension under åren 2011-2013 och minst lika många under den efterföljande planperioden 2014-2016. Det är främst för dessa personalkategorier som nämnden måste säkerställa en tillväxt i organisationen och en attraktionskraft på marknaden. Pensionsavgångarna sker samtidigt som den förutspådda konjunkturuppgången äger rum och konkurrensen om arbetskraften ökar. Arbetet med den interna tillväxten och attraktionskraften på marknaden är därför särskilt angeläget.

Hälso- och frånvarofrågorna samt ett aktivt arbete med rehabilitering är också viktiga. Det hitintills bedrivna arbetet inom nämnden har varit relativt framgångsrikt. Bara under det senaste året (2009) har sjukfrånvaron minskat från 6,9 procent till 5,4 procent. Målet för den kommande planperioden är ytterligare sänkning. Siktet är nu först inställt på år 2010 då målet är en minskad sjukfrånvaro till 5 procent. Nämnden har nu att säkerställa att det utvecklingsarbete som bedrivits får full effekt i verksamheterna.

Stöd till utomstående organisationer

Stockholms stad har ett långvarigt, omfattande och betydelsefullt samarbete med frivilligsektorn. Många av frivilligsektorns verksamheter har ett nära och till vissa delar integrerat samarbete med staden. Allt tyder på att staden även i fortsättningen bör satsa på stödet till frivilligsektorn som står för ett komplement och ett alternativ till stadens egna resurser gällande det individstödande sociala arbetet.

Frivilligsektorn ligger ofta i framkant då det gäller både att uppmärksamma ”nya” sociala problem liksom metoder att hantera dessa. Det är viktigt att ge möjligheter till frivilligsektorn för utvecklingsprojekt inom tidigare inte uppmärksammade eller inte tillräckligt uppmärksammade områden. Nya utmaningar i det framtida samhället kommer att behöva en starkt rustad frivilligsektor.

Under 2010 kommer nämnden att påbörja arbetet med att i samråd med frivilligorganisationerna nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part. En sådan överenskommelse finns på nationell nivå mellan regeringen och de ideella organisationerna. Syftet är att tillsammans utforma långsiktiga strategier för samarbete och samverkan samt identifiera ansvarsfrågor även på lokal nivå.

Nya riktlinjer för stödet till frivilligsektorn kommer därefter att presenteras. Dessa kommer att utformas så de stämmer överens med den lokala överenskommelsen. De nya riktlinjerna kommer med största sannolikhet att kräva insatser vad gäller omstrukturering av stödet till frivilligsektorn. Parallellt med framtagandet av nya riktlinjer ser nämnden behov av att ta fram en modern organisation med utvecklade e-tjänster och en ökad transparens i beslutsprocessen. Detta arbete har påbörjats.

Nämndens utökade ansvar för socialt inriktade arbetsmarknadsfrågor förväntas även få positiva konsekvenser för stadens samarbete med frivilligsektorn, där många verksamheter har ett klart jobbinriktat synsätt gällande sysselsättning för sina besökare/klienter. Begrepp som social ekonomi och socialt företagande bör ges en naturlig plats i samarbetet mellan staden och frivilligsektorn. Detta kräver förtydliganden i de nya riktlinjerna.

Stadens kvinnofridsarbete är till stora delar beroende av frivilligsektorns insatser på området. Detta gäller bland annat de kvinnojourer som kan erbjuda akut skydd för kvinnor och barn. I Socialstyrelsens Allmänna råd (SOSFS 2009:22) om Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld samt i de två Meddelandebladen ”Socialnämndens ansvar för god kvalitet oavsett utförare av insatser” samt ”Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld”, båda publicerade i december 2009 konstaterar man ett tydligt ansvar för socialnämnderna att följa upp och kvalitetssäkra verksamheter vilka används som insatser och riktar sig till våldsutsatta kvinnor och barn oavsett utförare.

Frivilligsektorn tar ett stort ansvar för arbetet med stadens hemlösa. Arbetet med människor som lever i utanförskap och är hemlösa står inför nya utmaningar de närmaste åren. Frivilligsektorn rapporterar om ett ökande antal ”papperslösa” som uppsöker dagverksamheter och härbergen. Allt fler unga besöker också verksamheterna.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Utgångspunkten för underlag till budget för 2010 - 2012 är kommunfullmäktiges plan för 2010. I bifogade bilagor återfinns kostnads- och intäktsberäkningar för planeringsperioden. Beräkningarna utgår från bedömd pris- och lönenivå 2010. Det är dock svårt att göra bedömningar om framtida kostnader, särskilt vad gäller områden där nämnden har ett delat ansvar med andra förvaltningar och i frågor där staden är beroende av andra myndigheters medverkan. Utifrån förvaltningens bruttokostnadsram kan konstateras att en kostnadsökningstakt på 1 procent motsvarar ca 16 mnkr.

Nämndens förslag till strategiska satsningar för att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål framgår i detta ärende. Ytterligare några angelägna punkter lyfts fram i sammanställningen nedan. Förvaltningen bedömer att det finns behov av att stärka resurstilldelningen inom staden på några områden:

3.1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Reservera tillräckliga resurser för stöd till *missbrukande, våldsutsatta kvinnor*. Q-jouren är ett samverkansprojekt mellan RFHL (Riksförbundet för hjälp åt narkotika- och läkemedelsberoende) och nämnden och riktar sig till missbrukande våldsutsatta kvinnor. Länsstyrelsen har beviljat projektmedel till och med 2010. Inom projektet erbjuder en kvinnojour missbrukande våldsutsatta kvinnor stöd och rådgivning samt skyddat boende. Länsstyrelsen förutsätter en permanentning av verksamheten men finansieringen är oklar.
- Reservera tillräckliga resurser till att handlägga *ärenden om EU-medborgare*. Ett allt större antal EU-medborgare som kommer till Stockholm saknar medel till sin försörjning och riskerar att hamna i hemlöshet. Dessa EU-medborgare kommer till Socialjouren för att söka medel till sin försörjning alternativt till en hemresa. Det är viktigt att handlägga dessa

ärenden med tydligt barnfokus och att säkerställa att det inte förekommer människohandel.

3.1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Reservera tillräckliga resurser för insatsen ***ungdomstjänst och särskilt kvalificerad kontaktperson***. Staden har av staten fått särskilda medel för Ungdomstjänst och Särskilt kvalificerad kontaktperson. Dessa medel täcker inte fullt ut kostnaderna. Under 2009 fick nämnden in ca 250 domar om Ungdomstjänst vilket ligger på samma nivå som året innan. Verksamheten har i budget 2010 fått medel för ytterligare en tjänst genom omfördelning av resurser.

Insatserna kan inte idag påbörjas inom målet max 30 dagar efter dom och väntetiden uppgår till närmare 5 månader. Med utökade resurser 2010 kan situationen förbättras. Skulle antalet domar öka under budgetperioden kommer ytterligare resurser att krävas. Eftersom det är en lagstyrd myndighetsutövning som ålagts nämnden kan insatserna inte bygga på intäktsf finansiering från stadsdelsförvaltningarna.

- Det finns anledning att överväga införande av ett ***pengsystem för familjerådgivningen*** för att säkerställa resursbehovet för denna insats.
- Reservera tillräckliga resurser för ***LSS-kollo***. Stadsdelsförvaltningarnas andel av placeringarna i förhållande till länskommunernas ökar kontinuerligt. Stadsdelsförvaltningarna fattar beslut om fler placeringar än vad som finns anslaget i nämndens budget. Resultatet blir kortare kolloperioder och på sikt finns risk för att vissa kolloverksamheter inte kan genomföras.
- Reservera tillräckliga resurser för ***kompetensutveckling av personal och för personal som behöver rehabilitering***. Förvaltningen förutser ökade kostnader till följd av kraven på kompetensutvecklingsinsatser för att kunna matcha övertalig personal till lediga befattningar. Förvaltningen bedömer också att ökade kostnader uppkommer till följd av rehabilitering av långtidssjukskrivna och då inte minst vad gäller arbetsförmågebedömningar och olika förstärkta insatser från företagshälsovården.

3.2 Investeringar

Förvaltningen har under 2010 en investeringsbudget på 1,0 mnkr. Förvaltningen föreslår med hänvisning till nedanstående att investeringsbudgeten höjs till 2,0 mnkr:

- Nämnden har i sin plan för upphandling och konkurrens angett vilka verksamheter som kommer att konkurrensupphandlas under åren 2010-2012. Konkurrensutsättningen kommer att medföra behov av att se över institutionsbeståndet som helhet. I samband med detta blir det också nödvändigt att se över inredning, **utrustning** och institutionsspecifika fastighetsinventarier i kvarvarande bestånd.
- Många boenden har brister i bl.a. **brandskydd och tillgänglighet**. En översyn kommer att ske under planeringsperioden för att identifiera hur stora behoven är.
- **Omlokaliseringar** under planeringsperioden medför behov av nyinvesteringar i utrustning och inventarier.
- Inom institutionsbeståndet finns ett stort **renoverings- och ombyggnadsbehov**. Kostnaderna för dessa åtgärder läggs i dagsläget på hyreskostnaden. I längden är det inte hållbart eftersom ökade hyreskostnader direkt slår igenom på vårdavgifterna. Nämndens kunder blir allt mer priskänsliga bl.a. på grund av konjunkturläget och risken är att de väljer andra alternativ.
- **Hantverksbyn** intill Skogskyrkogården planerar för en avveckling eftersom förlängt bygglov inte kommer att ges för befintlig verksamhet. Verksamhet och lokaler måste avvecklas och ersättas med nya. Omlokaliseringen planeras vara genomförd den 31 december 2012 och beräknas kosta ca 3 mnkr i avveckling, nyinvesteringar och flyttkostnader.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har ett särskilt uppdrag att **samordna hemlöshetsfrågorna** samt driva och bygga boenden för hemlösa i staden. Förvaltningen föreslår att investeringar, satsningar i metodutveckling och modellarbete samt kompetensutvecklingssatsningar som genomförs under planeringsperioden finansieras av de ca 80 mnkr som finns avsatta i centrala medelsreserven för satsningar inom hemlöshetsområdet.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Jobbtorg Stockholm har ett tydligt uppdrag att bedriva metodutvecklingsarbete och att använda de möjligheter som europeiska socialfonden och andra liknande fonder ger. Under 2009 har nämnden beviljats pengar till tre stora genomförandeprojekt inom olika områden. I början av 2010 lämnas ansökningar om ytterligare två stora genomförandeprojekt.

Etablering Stockholm Projektet är ett av de största socialfondsprojekten i regionen och syftar till att bygga en sammanhållen etableringskedja för nyanlända i syfte att korta den nyanländes väg in på arbetsmarknaden. I projektet sker en kvalitetsutveckling/kvalitetssäkring av insatser som idag riktas till nyanlända. Nya metoder utvecklas vad gäller språkinlärning för lågutbildade, matchning av nyanlända samt byggande av nätverk mot arbetsmarknaden. En huvudfråga i projektet

är att bygga samverkansstrukturer mellan sfi, jobbtorg, stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingen för att skapa en sammanhållen etableringskedja som är effektiv och där dubbelarbete undviks. Andra viktiga samverkansparter är Röda Korset i den nätverksbyggande delen, samt arbetsgivare i såväl matchningsdelen som i kvalitetssäkringen av att nyanlända under etableringstiden rustas utifrån kraven i arbetslivet. ESF-rådet har beviljat nämnden 37,2 mnkr för hela perioden 2009–2012.

Språkstödsprojektets syfte är att underlätta för nyanlända att tidigt under etableringsprocessen kunna komma ut i praktik, träna sitt språk och få kontakt med det svenska arbetslivet. För att uppnå detta bygger projektet ett språkstödscenter med språkstödjare som stöder både den nyanlända och arbetsplatsen under den nyanländes första praktikperiod på svensk arbetsmarknad. Språkstödjarna talar somaliska och arabiska vilka är de största språken bland nyanlända för närvarande, och fungerar därmed både som språkstödjare utifrån aspiranternas modersmål, och som kulturbryggare. I projektet provas också ett mobilbaserat språkstödsprogram som kan byggas i olika moduler för olika allmänna och branschspecifika behov. Flyktingfonden har beviljat nämnden 10,0 mnkr för hela perioden 2009-2011.

Filur startade 1 februari 2010 och bedrivs med stöd av socialfonden. Projektet ska genomföra ett särskilt stödprogram för ungdomar som trots olika insatser inte lyckats komma igång med arbete och studier, eller inte lyckas hålla sig kvar där utan ständigt återkommer, och där fördjupade stödinsatser behövs. Insatserna utgörs av fördjupad kartläggning, självstärkande utbildning, studie- och yrkesvägledning samt arbetslivsmentorer. ESF-rådet har beviljat nämnden totalt 6,3 mnkr för hela perioden 2010-2012.

Sökta projektmedel

I februari 2010 lämnades en genomförandeansökan till socialfonden om ett projekt, **Merit.nu**, riktat till ungdomar som i huvudsak går ut på att bygga särskilda övergångsinsatser för unga på väg ut mot arbete eller utbildning men där ungdomarna behöver introduktion och stöd för att kunna klara av att ta steget till arbete eller studier. En väsentlig del blir att kunna följa ungdomen också under den första tiden i skolan eller på arbetsplatsen för att i möjligaste mån förhindra avhopp. Inom projektet finns en uppsökande del riktad till ungdomar på Järvafältet i samverkan med Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder. Projektet avser tiden 2010-2013 och nämnden ansöker om ca 19,8 mnkr i stöd för hela projektperioden.

I februari 2010 lämnades också en genomförandeansökan till socialfonden om ett projekt, **Famu**, riktat till långtidsarbetslösa med huvudfokus på Järvafältet. Målgruppen är ofta mycket lågutbildad, saknar ofta erfarenhet av svensk arbetsmarknad och har ofta brister i svenska språket. Detta är ett angeläget projekt som ett led i jobbtorgens arbete med att bygga nya metoder för de grupper som blir kvar länge

på jobbtorg, och där ordinarie insatser inte räcker för att den enskilde ska komma ut i arbete. Projektet avser tiden 2010-2013 och nämnden ansöker om ca 23,5 mnkr för hela projektperioden.

Egenfinansiering i projekt

Samtliga ovanstående projekt bygger på förutsättningen att staden går in med egna medel i projekten. En stor del av dessa medel utgörs av försörjningsstöd som kan användas som medfinansiering. I viss utsträckning behöver resurser skjutas till utöver detta. För 2010 inryms detta i den budgetförstärkning Jobbtorg Stockholm fick för 2010. Motsvarande resurser behövs för kommande år för att projekten ska kunna genomföras enligt plan.

4. Övriga redovisningar

Utvecklingsmodellen

Stadens e-strategi slår fast vikten av ha en modern e-förvaltning med digitaliserad dokument- och informationshantering. Att hantera information digitalt i ett dokument och ärendehanteringssystem är förenligt med stadens e-strategi men också en förutsättning för att framtida effektivare informationsutbyte ska vara möjligt. Det är angeläget att staden tar initiativ till en gemensam utveckling/anskaffning av dokument- och ärendehanteringssystem. En förstudie för införande av ett system har under 2009 genomförts inom förvaltningen. Införande av ett dokument- och ärendehanteringssystem skulle medföra en väsentligt ökad kvalitet i dokument- och ärendehantering i staden.

Nämnden planerar utveckla e-tjänster under planperioden inom följande verksamhetsområden:

- Tillståndsgivning av serveringstillstånd
- Organisations- och föreningsstöd
- Ungdomsmottagningarna, eventuellt i samverkan med landstinget
- Föräldrastödsprogram - Komet
- Stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt äldre i samverkan med äldrebyrån
- Familjerådgivning

Ett viktigt uppdrag för socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden är att fortsatt följa upp stadens verksamheter både till volym och till kvalitet. För detta behöver IT-system utvecklas. År 2010 görs en förstudie om statistiksystem inom individ- och familjområdet gällande barn och unga samt vuxna. Arbetet leds av stadsledningskontoret och socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Syftet är att få fram en bas för enhetlig redovisning i hela staden med gemensamma definitioner och begrepp. Statistiksystemet ska kunna förbättra jämförelser i staden, med andra storstäder och också förbättra informationen till allmänheten.

Inom socialtjänstens verksamhetsområde finns ett flertal olika utrednings- och bedömningsinstrument såsom ASI (Addiction Severity Index), BBIC (Barns Behov I Centrum), DUR (Dokumentation, Utvärdering och Resultat) /socialpsykiatri, ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) m.fl. En del av instrumenten är i drift och behöver kontinuerligt underhållas både vad avser bevakning av förändringar och för utbildningsinsatser inom stadens socialtjänst. För BBIC behöver ytterligare utveckling i verksamhetssystemet ske. Det finns även behov av fortsatt utveckling av Paraplysystemet, för att förbättra dokumentation och verksamhetsuppföljning.

Ett datoriserat system för utförardokumentation jämförbart med ParaSoL inom äldre- och funktionshinderomsorgen behöver utvecklas inom stadens individ- och familjeomsorg. Ett sådant system ska kunna säkerställa lagens krav på dokumentation, klargöra vilka insatser som erbjuds och förbättra möjligheten till uppföljning på såväl individnivå som grupp- och verksamhetsnivå.

I stadens budget 2010 anges att stadsdelsförvaltningarna ska använda det framtagna DUR FH (funktionshinder) i sina utredningar av stöd och service till vuxna personer med funktionsnedsättning. En förstudie för införande av verksamhetsstöd för DUR FH i Paraplysystemet bör göras under 2011. Det finns även behov av att utveckla ett instrument för att utreda barns behov av insatser till följd av funktionsnedsättning och ett verksamhetsstöd i Paraplysystemet.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Förvaltningen arbetar aktivt med att få balans i lokalbeståndet, dels genom effektivisering av lokalytor och dels genom frånträde eller samutnyttjande. Lokalförsörjningsplanen kompletteras regelbundet, senast med tränings- och försökslägenheter.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Verksamheter, främst boenden, som har brister i exempelvis brandskydd, tillgänglighet, miljö- och hälsoskydd samt livsmedelshantering kommer att bli föremål för översyn under planperioden. Ett antal boenden inom förvaltningen kan under planperioden bli aktuella för samutnyttjande vilket ger möjlighet till frånträde av lokaler.

5.3 Kapacitet

Nämnden har för närvarande ca 225 kontrakt på ca 220 adresser. Förhyrd yta uppgår till ca 109 000 kvm. Den totala årshyran beräknas till ca 122,3 mnkr vilket är 8,4 procent av nämndens bruttobudget på 1 460,6 mnkr.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Nämnden kan få ytterligare uppdrag som kräver förändringar i lokalbeståndet. Avdelningarna/enheterna arbetar systematiskt med lokalfrågorna.

5.5 Kostnadsutveckling

Hyresnivåerna kan betecknas som relativt stabila, men med en uppgång för nyare lokaler i city. För lokaler med mindre centrala lägen och standard görs bedömningen att hyresnivåerna kommer att ligga kvar på nuvarande nivå under år 2011, för att senare eventuellt höjas.

5.6 Övrigt

Inom dygnetruntverksamheterna, Boende- och behandlingsenhetens fastighetsbestånd, finns ett stort renoverings- och ombyggnadsbehov. Olika tillsynsmyndigheter blir alltmer aktiva i att besöka institutionerna för att utöva tillsyn och efter detta förelägga nämnden att åtgärda brister av olika slag. Detta i sin tur genererar kostnader vilka måste läggas på vårdavgifter, vilket kan göra att presumtiva kunder på grund av kostnadsläget väljer andra alternativ än placering inom nämndens vård- och behandlingsutbud.

Finansieringsformen vid om-, ny- och tillbyggnader, dvs. att hyresvärden kan ta ut ett hyrestillägg avseende amorteringar och räntor för byggnadsinvesteringen och verksamhetsanpassningen, kan bli ett problem, då denna kostnad tillkommer på den ordinarie bruksvårdshyran. Det innebär att den totala hyreskostnaden, och därmed också vårddygnspriset för boendet, kan bli så hög att t.ex. en samlokalisering av verksamheter i yteffektiva lokaler omöjliggörs.

Bilagor

1. Uppgifter begärda av SLK
2. Lokalförsörjningsplan